

طرح درس

نام درس: اصول اپیدمیولوژی	تعداد واحد: ۱.۵ نوع واحد: نظری
زمان برگزاری: سه شنبه ۱۴-۱۶	محل برگزاری کلاس: کلاس ۲۲۷ پیش نیاز: -
تعداد جلسات: ۱۴	تعداد دانشجویان: ۴ نفر
رشته: اپیدمیولوژی	مقطع: کارشناسی ارشد ترم: ۱ سال تحصیلی: نیمسال اول ۹۹-۱۴۰۰
نام مدرس: دکتر علی حسین زاده	پست الکترونیکی استاد: a.hossein20@yahoo.com

شرح درس:

اپیدمیولوژی مهمترین وسیله برای ارزیابی مشکلات پزشکی بالینی، سلامت عمومی و عوامل خطر مرتبط با بیماری‌ها برای برنامه‌ریزی و کنترل بیماری‌هاست. به طوری که اپیدمیولوژی را دانش بنیادین برای پیشگیری از بیماری‌ها، و ارزشیابی سیاست‌های عمومی مرتبط با سلامتی است در زمینه مسائل اجتماعی و حتی قضائی می‌دانند. این درس مقدمه ای بر اپیدمیولوژی است و به چگونگی بررسی مشکلات بهداشتی و بیماری با استفاده از روش‌های مطالعاتی آن می‌پردازد

هدف کلی:

فراگیری و استفاده از اصول و روش‌های اپیدمیولوژیک در بررسی حالات‌های مرتبط با سلامتی در جوامع انسانی

اهداف اختصاصی:

از دانشجویان گرامی انتظار می‌رود در پایان این درس:

- ۱- تعریف، تاریخچه، اساس شکل‌گیری علم اپیدمیولوژی، مدل‌های اپیدمیولوژیک بررسی بیماری‌ها، کاربردهای اپیدمیولوژی و نحوه بررسی اپیدمی‌ها را بیان کنند.
- ۲- شاخص‌های اندازه‌گیری ابتلا و مرگ و میر و کاربرد آن‌ها در اپیدمیولوژی را شرح دهند
- ۳- شاخص‌ها و میزان‌های بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی. بررسی منابع اطلاعاتی در بهداشت را شرح دهند.
- ۴- آزمون‌های تشخیصی، غربالگری و نقش آن‌ها در کشف بیماری‌ها و حفظ سلامت را بیان کنند.
- ۵- روش‌های مطالعات اپیدمیولوژی: شامل اپیدمیولوژی توصیفی (شخص - مکان - زمان) و اپیدمیولوژی تحلیلی (مطالعات مقطعی، مورد-شاهدی، همگروهی، اکولوژیک و مداخله‌ای) را شرح دهند
- ۶- انواع خطاها در تحقیقات اپیدمیولوژیک شامل خطای تصادفی، خطای منظم و خطای مخدوش‌کنندگی را شرح

شماره جلسات	رئوس مطالب	اهداف اختصاصی	حیطه	روش تدریس	نوع وسیله آموزشی	فعالیت دانشجو
۱	بیان اهداف، منابع، مقدمه، تعریف و تاریخچه اپیدمیولوژی، و کاربردهای اپیدمیولوژی	۱- اهداف درس را یاد گرفته و با منابع آشنا شود ۲- تعریف صحیح و دقیقی از اپیدمیولوژی را ارائه نمایند. ۳- سیر تحول اپیدمیولوژی را توضیح دهند. ۴- اهداف اپیدمیولوژی را بدرستی شرح دهند. ۵- موارد استفاده از اپیدمیولوژی در بهداشت عمومی و پزشکی را شرح دهند.	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۲	اپیدمیولوژی توصیفی ۱: شخص و زمان	۱- با جنبه های مختلف اپیدمیولوژی و رویکرد هر کدام از جنبه ها آشنا شده و شرح دهد ۲- مهمترین مولفه هایی که در اپیدمیولوژی توصیفی مورد بحث قرار می گیرند یاد گرفته و شرح دهد ۳- با مهمترین خصوصیات شخص و زمان در تعیین توزیع بیماری ها آشنا شده و شرح دهد ۴- با گذار اپیدمیولوژیک و انواع آن آشنا شود و شرح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۳	اپیدمیولوژی توصیفی ۲: مکان، مدل های	۱- با نحوه تعیین توزیع بیماری براساس مکان و استفاده از نقشه های نکته ای آشنا شود ۲- با مدل های مختلف بیماری مثل مدل	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی

	بیماری، و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی	مثلت، مدل چرخ و مدل شبکه علیت آشنا شده و شرح دهد ۳- الگوهای مختلف اپیدمی و نحوه بررسی اپیدمی را شرح دهد			
۴	اندازه‌گیری وقوع بیماری‌ها و مرگ و میر: میزان‌های بروز، شیوع، میرائی و بار بیماری‌ها	۱- با ابزارهای اندازه‌گیری ابتلا و میرائی مثل نسبت، تناسب، میزان و شانس آشنا شود و آنها را توضیح دهد ۲- نحوه محاسبه میزان‌های بروز، شیوع و میزان‌های میرائی و بار بیماری را یاد گرفته و آن‌ها را تفسیر کند ۳- ارتباط بین میزان بروز و شیوع را فرا بگیرد و شرح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد
۵	آزمون غربالگری ۱	۱- پدیده کوه یخ در بیماری‌ها را شرح دهند. ۲- غربالگری بیماری‌ها را توضیح دهند. ۳- اهداف برنامه‌های غربالگری را شرح دهند. ۴- انواع غربالگری‌ها را با یکدیگر مقایسه کنند. ۵- ملاحظات مربوط به بیماری‌های واجد شرایط غربالگری را شرح دهند. ۶- ملاحظات مربوط به آزمون‌ها مورد استفاده در غربالگری بیماری‌ها را توضیح دهند.	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد
۶	آزمون غربالگری ۲	۷- ارزشیابی یک آزمون‌های غربالگری را شرح دهند. ۸- حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی و دقت را بیان نماید و محاسبه کنند ۹- رابطه شیوع بیماری با ارزش اخباری آزمون مثبت و منفی را توضیح دهند ۱۰- خطاهای رایج در غربالگری را فرا گرفته و شرح دهد ۱۱- کاربرد منحنی راک را توضیح دهند	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد
۷	خطاهای رایج در تحقیقات علوم پزشکی ۱: خطای منظم، خطای تصادفی	۱- با مفهوم خطای تصادفی و نحوه کاهش آن در تحقیقات آشنا شده و شرح دهد ۲- با مفهوم خطای منظم و نحوه کنترل آن در تحقیقات آشنا شده و شرح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت‌برد

۸	خطاهای رایج در تحقیقات علوم پزشکی ۱: اعتبار قابلیت اطمینان مخدوش کنندگی	۱- با مفهوم اعتبار و ارتباط آن با خطاهای اندازه گیری را یاد گرفته و شرح دهد ۲- با مفهوم قابلیت اطمینان و ارتباط آن با خطاهای اندازه گیری را یاد گرفته و شرح دهد ۳- با چگونگی افزایش روائی و پایایی در اندازه گیری آشنا شده و شرح دهد ۴- با مفهوم مخدوش کنندگی و اثر آن بر روی ارتباط مشاهده شده بین مواجهه و بیماری آشنا شده و شرح دهد ۵- نحوه کنترل اثر متغیرهای مخدوش کننده را یاد گرفته و شرح دهد	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بور드	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۹	مطالعات اپیدمیولوژی ۱: معرفی مطالعات اپیدمیولوژی	۱- آشنای با تعاریف کلی مطالعات مختلف اپیدمیولوژی و نحوه طبقه بندی آنها از جنبه های مختلف مثل مطالعات اولیه، مطالعات ثانویه، مطالعات مشاهده ای، مطالعات مداخله ای	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۰	مطالعات اپیدمیولوژی ۲: مطالعه مقطعی و مطالعه اکولوژیک	۱- تفاوت مطالعات توصیفی و تحلیلی را یاد گرفته و شرح دهد ۲- با نحوه انجام مطالعات مقطعی تحلیلی و توصیفی آشنا شده و مراحل انجام آن را با به ترتیب شرح دهد. ۳- با نحوه انجام مطالعات اکولوژیک آشنا شده و شرایط انجام آن را شرح دهد ۴- مزایا و معایب مطالعات مقطعی و اکولوژیک را فرا گرفته و شرح دهند	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۱	مطالعات اپیدمیولوژی ۳: مطالعه کارآزمایی بالینی	1 - انواع مطالعات تجربی را بیان کنند. 2 - کارآزمایی های شاهد را اتفاقی شده را از کارآزمایی های غیر اتفاقی تمیز دهند. 3 - اساس اتفاقی کردن را در مطالعات تجربی توضیح دهند. 4 - عمل کورسازی را در مطالعات تجربی توضیح دهند. 5 - مزایا و محدودیت های مطالعات تجربی را شرح دهند	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی

۱۲	مطالعات اپیدمیولوژی ۴: مطالعه مورد شاهدهی	1 - طرح و چارچوب یک مورد شاهدهی را شرح دهند. 2 - انواع مطالعات مورد-شاهدهی را شرح دهند 3 - روش تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده در مطالعات مورد شاهدهی (OR و ...) را شرح دهند. 4 - مزایا و معایب روش مطالعه مورد شاهدهی را تعریف کند	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی
۱۳	مطالعات اپیدمیولوژی ۵: مطالعه همگروهی	۱- مفهوم همگروهی را توضیح دهند ۲- طرح و چارچوب مطالعات همگروهی را شرح دهند ۳- مطالعات همگروهی آینده نگر را توضیح دهند ۴- مطالعات همگروهی گذشته نگر را توضیح دهند. ۵- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده در مطالعات همگروهی (خطر نسبی) را شرح دهند. ۶- مزایا و محدودیت های مطالعات همگروهی را بیان کنند.	شناختی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	اسلاید - پاورپوینت، وایت بورد	حضور منظم در کلاس، مشارکت در بحث های کلاسی

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی و شرکت در بحث: ۱ نمره

رعایت نظم و انضباط: ۱ نمره

پایان ترم: ۱۸ نمره

منابع:

۱- گوردیس، لئون. اپیدمیولوژی. ترجمه: کوروش، هولاکوئی، حسین صباغیان.

چاپ اول، ویرایش سوم، تهران: انتشارات گپ. ۱۳۸۵

۲- جودیت، س. مازنر. آیتا، ک. بان. اصول اپیدمیولوژی، ترجمه: حسین، ملک افصلی. کیومرث، ناصری.

چاپ ششم، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۴

۳-مقالات آموزشی مجله تخصصی اپیدمیولوژی ایران و مجالت اپیدمیولوژی بین المللی